INSÄNDAREN

Svenskt Fiske
INSÄNDAREN
Box 14 114
104 41 Stockholm

Glas- och kolfiberspöna bättre än de bästa träspöna – och billigare

□ Nummer 6/79 av Svenskt Fiske inneåller en artikel med ''funderingar'' kring flugspön av olika material, skriven av Nils Färnström. Avsikten tycks ha varit att bemöta Olle W Nilssons synpunkter om ''snobbfiskare'' (Sv F nr 6/78). Men Färnströms artikel blir i själva verket en bekräftelse på att snobbfisket lever och frodas. Det spelar i det här sammanhanget mindre roll, tycker jag. Ty om välbärgade människor har ett behov av att bokstavligen kasta pengar i sjön, så må det vara dom förunnat om det kan stärka deras självkänsla. Desto värre framstår emellertid Färnströms budskap som riskabelt i en tid präglad av konsumentupplysning. Effekten blir lätt att oerfarna flugfiskare på fullt allvar tror att ett handbyggt splitcane-spö är en nödvändig nyckel för att nå flugfiskets sublimaste njutningar.

Nu är det inte alls på det sättet, vill jag hävda. För tio år sedan kanske det bästa av träspön också var det bästa av alla spön. Men nu är träet ett sämre material än både glas och olika kolmaterial.

Färnström radar upp synnerligen subjektiva argument till träspöets försvar. Artikeln flödar av ''känslor'' och upplevelser i det förgångna. När han kan bli så känslosam över ett splitcane-spö borde han ha frågat sig vilka ''känslor'' som härjar inombords bland dagens elit i casting, där man helt övergivit trä, både för längd och precision.

Uppräkningen av alla de exklusiva träspön som Färnström ägt och äger är avslöjande just för snobbfiskets mentalitet. Eftersom dessa spön inte längre kan köpas för pengar, blir ägandet av dem den borg inom vilken han kan hävda sin särställning.

Detta har också helt klart lett till förutfattade meningar om glas och en avmätt, ointresserad, inställning till kolfibermaterialen. Glasfiberspön avfärdar han med att avslöja att han fick ett av de första som kom till Sverige, ett Shakespeare. Och kolfibern visade sig inte bli den revolution som många hoppats på, enligt Färnström.

I verkligheten, utanför Färnströms känslovärld, är det numera så att de bästa kvalitéerna av glasspön och kolfiberspön, framför allt grafiten, är bättre än de bästa träspöna. Dessutom är dom billigare (fast det finns också amerikanska spöbyggare som jobbar med glasfiber och bygger klingor efter individuella önskemål till mycket, mycket höga priser). Förutom att dessa spön kastar bättre är dom stryktåligare. Man kan inte jämföra 60-talets glasspön med dom som byggs för 80-talet, utan att märka den oerhörda kvalitetsskillnaden.

Det enda man kan hålla med Färnström om är att träspön var bättre förr. Då fanns bättre råvara än nu, efterfrågan var mindre och hantverkarna fler.

Trärenässansen har medfört att goda namn i splitcane sett sin lilla chans till pånyttfödelse. Men de gamla namnen förpliktar uppenbarligen inte längre som förr. Träspön av samma märke och modell kan i två exemplar uppvisa högst olika egenskaper. Bland flugfiskets nybörjare, varav de flesta är unga utan egna ekonomiska resurser, lockas allt fler att ''självbygga'' träspön från sekunda klingor. Ett sådant spö kostar även det ganska mycket. Resultatet blir ofta ett spö som är direkt dåligt för ett pris som skulle gett dom ett bra glasspö av god klass.

Det är mot denna bakgrund som Färnströms osakliga artikel bör bemötas. Hans auktoritet må vara stor men i det här fallet är han inte något sanningsvittne.

Den som ändå behöver en auktoritet för sin tros skull kan ju ta del av vad Charles Ritz upptäckte på sin ålders höst. Han om någon måste haft känslor för träspön, ändå var han tillräckligt ung i sinnet för att inse att glasfibern hade större möjligheter. Han konstruerade också själv glasspön som han fann bättre än sina bästa av trä. Till skillnad från Färnström, uppenbarligen, byggde han sitt kunnande på verkliga insikter om materialens egenskaper och flugkastandets dynamik. Inte på memorerande uppräkningar av legendariska träspöbyggare som han råkat möta på sin fiskestig.

Ska den här onödiga och statuspräglade debatten fortsätta föreslår jag att träspövännerna presenterar de mätbara egenskaper som gör tonkinbambun så överlägsen. Sen vore det intressant att veta vilka glasspön och kolfiberspön man provat och funnit mindervärdiga. Ty visst finns det en uppsjö sånt också på marknaden. Men inte så dåliga som de sämsta träspöna.

Torbjörn Elverheim

Nils Färnström svarar:

Också en psykologisk sida

□ Det var värst vad Torbjörn Elverheim tar i med storsläggan eller kanske det är tvåhandsspöt av konstfiber. Han är givetvis objektiv, dvs saklig, medan han placerar mig i någon sorts ''borg'' från vilken jag kan låta ''känslorna'' flöda. Nu känner jag inte Elverheim eller har någon aning om vem det är men hans idealitet kan väl inte ifrågasättas? Själv anser jag mig inte vara någon snobbfiskare och inte heller någon välbärgad som kastar sina pengar i sjön. Jag anser inte heller att nybörjare eller oerfarna flugfiskare måste skaffa sig ett handbyggt splitcane-spö som en nödvändig nyckel för att nå flugfiskets ''sublimaste'' njutningar – tvärtom har jag alltid rekommenderat nybörjare att först skaffa sig ett hyggligt glasfiberspö för att sedan eventuellt köpa ett dyrare av splitcane.

Beträffande de exklusiva träspön som jag ägt och äger så kan flera av dessa fortfarande köpas. För övrigt äger jag inte alla numera – en del har jag sålt i samband med nyinköp – för att slippa kasta alla mina pengar i sjön!

T E deklarerar tveklöst att de bästa konstfiberspöna är bättre än de bästa av trä. Det vore kanske av intresse att veta varför? Nu tycker jag tvärtom och min uppfattning delas av andra som kanske kan bedöma den saken lika bra som T E – eller bättre. Han refererar till Charles Ritz, vilket kanske inte är helt lyckat, eftersom Ritz anser splitcane vara det bästa, vilket framgår av hans bok ''En flugfiskares liv''. Jag har träffat Ritz en gång och då påpekade han detta. I sin bok säger han att glasfiber är bäst för spinnspön.

Ernest Schwiebert säger i sin bok ''Trout''(1978) att det är svårt att kasta verkligt väl med fiberglas och att ''the finest flycasters'' undantagslöst föredrar bambu – men T E vet ju att han har fel! Vincent Marinaro påpekar i sin bok ''In the Ring of the Rise'' (1976) att en naturprodukt som bambu skapar en större själsfrändskap med sin ägare än något annat material – och detta är någonting mycket mera än att bara äga ett bambuspö. Så denna fråga har också en psykologisk sida. Ett spö av konstfiber har den fördelen att det har större tolerans beträffande linvikten och inte är så ömtåligt. Men det utlöser inte något flödande av känslor. Vilket måste tillfredsställa T E.

Nils Färnström